Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

GÖTEBORGS UNIVERSITET

Svenska Missionsförbundet

N:o 8.	Pris per år, postarvodet oberäknadt, 1 krona.	Aug. 1885.	Wid reqvisition hos redaktionen hwart 11 ex. gratis.	3 årg.

Innehåll: Swenska Missionsförbundets 2:a qwartalsmöte. — Från wåra missionsfält: Missionär Westlind. — Bref från Engwall, Högberg och Gustafsson. — Upprinnelsen till missionen i Lappland (slut från föreg. n:r.) — Ett besök på Korea. — Fr. Arnot.

Swenska Missionsförbundets

2:a qwartalsmöte höllS d. 22 och 23 innewarande augusti i Sundswall.

Sedan mötet förstnämda dag kl. 4 e. m. i brödraförsamlingens lokal, Betlehemskapellet, öppnats af reseombudet **Wiklund** med ett föredrag öfwer Ps. 85: 9, talade missionsföreståndaren **Ekman** öfwer 2 Tim. 1: 8—12 och predikanten **Kwist** öfwer 2 Kor. 1: 3—11.

Följande dag som war söndag samlades man i baptisternas lokal, Elimskapellet, kl. 9 f. m., då predikanten **Frank** talade öfwer Luk. 11: 1—13. Derefter höll missionsföreståndaren **Ekman** ett föredrag öfwer missionen med Rom. 10: 12—15 till text.

Efter föredragets slut öfwergick man till diskussion öfwer uppstälda frågor, derwid till ordförande utsågs großhandlaren **Röst.**

Den första frågan hade följande lydelse: **Hwilken betydelse med afseende på Herrens tillkommelse har hednamissionens framgång?** Diskussionen wände sig hufwudsakligen omkring frågan, huruwida Kristus kunde komma när som helst, eller om något deßförinnan måste gå i uppfyllelse. Å ena sidan betonades, att Kristus i Matt. 24: 14 säger, att evangelium skall predikas till ett witnesbörd för alla folk, och sedan skall änden komma, samt att Paulus i Rom. 11: 25 säger, att hedningarnas fullhet måste först inkomma, och sedan skall Israel warda frälst. Men Israels frälsning står i samband med Kristi återkomst. Alltså måste ock hedningarnas fullhet inträda före Kristi återkomst. — Med hedningarnas fullhet förstod man, att evangelium blifwer i stort förkunnadt för folken, hwilket ej är det samma som, att hwarje enskild individ blir frälst. Menniskornas omwändelse i stort hafwa wi att wänta under det tusenåriga riket.

En och annan af talarne menade, att Herren genom talet om sin snara ankomst och genom uppmaningen till de troende att wara waksamma skulle hafwa antydt, att han kunde komma när som helst. —

Man war ense om, att det war af största wigt att fullgöra missionsbudet, så att man med fröjd måtte kunna möta brudgummen, när han komme.

Derefter öfwergick man till andra frågan, som lydde sålunda: **Genom hwilka medel skall missionsintresset hos oß kunna upplifwas?** Alla talarne ansågo kraftigaste medlet till wäckande af missionsintresset wara det, att evangelii förkunnelse om Guds nåd blefwe lefwande för hjertat. Deßutom framhöllos andra medel, som kunde befordra missionsintresset, såsom missionsföredrags hållande, samtal inom församlingarna om missionssaken, besök af utresande eller hemkomna missionärer, spridande af missionstidningar. Betraktandet af Jesu sjelfuppoffring för menniskorna samt tanken på denna tidens korthet och den rikliga lön, som wäntar den trogna arbetaren, borde ock wara en kraftig maning att werka för missionen. Aposteln har ju ock försäkrat, att wårt arbete i **Herren** icke skall wara fåfängt.

Derefter behandlades fjerde frågan: **Hafwa wi något att göra för de troendes sammanslutning inom wårt land?** Emedan tiden nu war långt framskriden, kunde man blott obetydligt yttra sig om denna wigtiga fråga. De talare, som uppträdde, betonade wigten af att de frikyrkliga församlingarna och föreningarna gjorde något för en innerligare sammanslutning sinsemellan och för att komma till större ordning i handhafwandet af församlingarnas angelägenheter så att man kunde få de andliga behofwen tillfredsställda inom församlingarna.

Efter ett föredrag af missionsföreståndaren Ekman öfwer Matt. 14: 22—33 afslutades mötet, under hwilket Herrens närwaro låtit sig i rikt mått förnimmas.

Från wåra missionsfält.

Missionär **Westlind** har nyligen hemkommit från Afrika — se der en märklig underrättelse, som wi nu hafwa att meddela! Orsaken till hans hemresa, hwilken blifwit hastigt beslutad, är följande: En af de engelska missionärerna wid Pallaballa, närmaste station wid Kongofloden intill Mukimbungu, der Westlind arbetade, inbjöd honom till sig för att han skulle få hwila sig något och stärka sig genom ombyte af luft, hwilket war wäl behöfligt, då han på senare tiden lidit af hufwudwärk, sannolikt till följd af öfweransträngning. Westlind antog inbjudningen och begaf sig på wäg till nämda station. Men under en af resdagarna regnade det mycket häftigt, så att strömmarna plötsligt swälde upp. Nästan en hel dag måste Westlind wada genom wattnet, som understundom räckte honom upp under armarna. Han förkylde sig då och ådrog sig en swår magkatarr med kramp i benen. Efter att hafwa wistats i Pallaballa några dagar, begaf han sig på bröders inrådan till stationen Mukimvika, belägen längre ned wid Kongoflodens mynning. Der insjuknade han allwarsamt och måste ligga 3 weckor. Då sjukdomen ej syntes wilja aftaga, besökte han en tysk läkare i Banana, hamnstaden wid Kongoflodens utmynning i hafwet. Läkaren tillrådde honom att genast resa hem för några månader, då han säkerligen snart skulle blifwa återställd och sedan kunna återwända och intaga sin plats igen. Westlind följde detta råd. För att kunna företaga hemresan måste han dock först begifwa sig upp till

sin station dels för att der ordna hwarjehanda, dels för att få med sig nödiga penningemedel. Emellertid war han då så klen, att han af krumän måste bäras fram och åter. Herren hjelpte honom dock under allt detta, så att han den 17 juni kunde föras ombord på en portugisisk ångare. Å denna medtog han en kongoyngling, **Mavosi**, och efter 22 dagars resa landade de i Lissabon. Under denna resa hade Westlinds helsa förbättrats så mycket, att han wid framkomsten till Lissabon kunde gå. Der fick han i 8 dagar wänta på lämplig ångbåtslägenhet till Hull, hwarifrån han sedan jemte Mavosi fortsatte resan till London. De hwilade der några dagar hos mr Guinneß, som bjöd dem ut till det några mil från London belägna missionsinstitutet wid Cliff. Den 18 dennes ankom br. Westlind med sin swarte reskamrat till Kristinehamn. Wid ankomsten dit war han rätt rask, så att det är all anledning hoppas, att han snart blir fullkomligt återställd. Han har nu begifwit sig till sin mor i westra Wermland, der han ämnar sköta om sig ett par weckor. Derefter ämnar han besöka skolan i Kristinehamn, som öppnas den 1 september, samt resa omkring något i landet.

Missionsföreståndaren skrifwer med anledning af Westlinds återkomst följande: "Wi kunna ej annat än se en Herrens ledning i Westlinds hemkomst just nu och glädja oß öfwer densamma. Ty utan twifwel skall det wid ordnandet af en egen mission i Kongo blifwa af stor betydelse för komitén att muntligen få samspråka med Westlind, hwilken under sin wistelse derute samlat rika erfarenheter, som nu böra kunna komma till godo. Så mycket mer böra wi kunna se Guds trofasta ledning i allt detta, som några dagar före Westlinds ankomst bref ingick från d:r Murdock i Boston med underrättelse, att ingenting hindrade Sw. Missionsförbundet att öfwertaga några missionsstationer derute. Murdock är ledare för det amerikanska missionssällskap, hwilket efter det engelska, som förestätts af mr Guinneß, öfwertagit missionsarbetet i Kongo. Han föreslår till swensk station särskildt Mukimbungu, broder Westlinds station, hwarest en widsträckt werksamhet öppnar sig i det tätt befolkade landet rundt omkring. Godt blir det nu att muntligen få samråda med Westlind härom. Till icke få ringa wälsignelse torde det ock blifwa, att Westlind nu blir i tillfälle att resa omkring bland missionswännerna och genom meddelanden från missionsfältet uppmuntra dem till fortsatt arbete. Det skall säkerligen icke blifwa utan frukt."

"Från London underrättade Westlind broder Pettersson wid equatorstationen om sin hemresa, och det kan ju hända, att äfwen han hemkommer, synnerligen då han nu ock fått weta, att Swenska Missionsförbundet skall börja en sjelfständig mission i Afrika. Det skulle säkerligen wara godt, om wid bestämmandet af missionsfält man finge samråda med båda. Herren skall wäl härutinnan leda allt rätt, så att wi skola erfara, att han enligt sitt löfte är när de sina för att hjelpa dem."

"Till sist torde det intressera rätt många att höra något om den swarte kongoynglingen Mavosi. Han är, som man förmodar, omkring 15 år och är son till en af de många småkonungarna, som finnas derute, och hwilka regera öfwer några byar. En dag för mer än ett

år sedan träffade Westlind konungen och bad denne gifwa honom en tjenare. Konungen lofwade det, och Westlind wäntade, att han skulle sända honom en af sina slafwar. Men konungen sände honom sin äldste son, Mavosi, hwilken allt sedan den tiden warit hos Westlind såsom tjenare. Hans fader sick emellertid plikta derför med lifwet. Folket, som trodde, att Westlind skulle lära gossen att trolla och gossen widare sin fader, beslöt att döda den senare. De gåfwo honom först in förgift; men då han kastade upp detta, släpade de honom till flodstranden och dränkte honom. Ingen har dock wågat tillfoga gossen något ondt."

"Under sin wistelse hos Westlind har han fått underwisning i kristendomens wigtigaste sanningar och synes också wilja weta sanningen, ehuru man ej wet, om någon werklig hjerteförändring försiggått med honom. Må han emellertid blifwa ett föremål för wåra böner, att Herren snart måtte gifwa honom sin ande, så att han måtte komma till sann hjertetro och om möjligt blifwa ett redskap i Herrens hand att bära evangelii budskap till sitt i otro och wantro försänkta folk. Det gifwe Gud!"

Bref från Ryssland.

Kronstadt den 16 juni 1885.

Älskade wänner!

> Lofwad ware Herren dag från dag! Han bär wåra bördor, Gud är wår hjelp. Ps. 68: 20.

Som det nu är temligen länge sedan jag skref, och wi warit här i Kronstadt öfwer 2 månader, will jag sända eder några rader, ehuru jag som wanligt ej har några märkwärdigheter att omtala.

Den andra april flyttade wi hit från Petersburg, ehuru sjöfarten här ej öppnades förr än flere weckor senare. Under påsken hade wi predikan flere dagar å rad, och det ord, som då blef utsådt, blef ej utan frukt. Då jag efter en predikan frågade, om det ej fans någon, som wille lemna sig åt Herren, samt bad att i så fall denne skulle stanna, blefwo fyra qwinnor qwar. Ett par af dem äro nu lyckliga och glada i Herren. Måtte deras exempel efterföljas af många under denna sommar! Bedjen Herren derom!

Wi hafwa nu liksom förlidet år sammankomster 3 gånger i weckan på salen, der wi bo, och söndagsskola samt predikan på något fartyg på söndagsförmiddagarna. Till en början woro ej sammankomsterna så talrikt besökta, men på samma gång sjömännens antal ökas synas ock flere af stadsborna komma. Antalet skepp är i år ej så stort som i fjol, men det oaktadt är det flere sjömän ändå, och i synnerhet flere kaptener, som besöka sammankomsterna. Bland besättningarna sinnes det ej många, som älska Herren, men kaptener är det jemförelsewis många.

Har det i år warit flere troende sjömän som besökt sammankomsterna, så har jag å andra sidan mött större fiendskap i år än i fjol. I allmänhet har jag blifwit wänligt bemött på fartygen, men för omkring en wecka sedan hotade en norsk kapten att, derest jag ej skyndade mig bort, skulle han kasta mig i sjön, och då jag ej gjorde mig så brådtom, kom en af styrmännen ut och bad mig gå, enär kaptenen wore herre der. Han tillät mig ej att lemna några traktater på bordet, och då jag sedan gaf dem till andre styrmannen, twingade han honom att gifwa dem tillbaka. Bedjen särskildt för denne arme man, att Gud medan tid är måtte öppna hans ögon!

Hwilket elände dryckenskapen medför, kan man ej fullt fatta, förr än man kommer att besöka drinkarnes hem och ser de lidanden, deras arma hustrur och barn få utstå. En fader blir derigenom många gånger sämre än djuren, ty de förja i allmänhet för sin afkomma, men fadern ej allenast icke förjer för sina barn utan misshandlar dem. Mången gång tager han ock med wåld från sin hustru, som han inför Gud lofwat att älska i nöd och lust, det lilla hon lyckats genom hårdt arbete förtjena. När man ser dylikt, kan man ej annat än förwånas öfwer att sådana, som höra Herren till, kunna bjuda på rusgifwande drycker, ja till och med nödga andra att dricka. Det är nog bäst för den, som hör Herren till, att äfwen i detta stycke fly allt som ondt synes. Mången tycker, att man ju kan dricka måttligt, men detta är nog en swår konst. Helt nyligen talade jag med en kapten, som hyllade den principen. Han erkände dock, att det icke alltid lyckats för honom att hålla måttan samt att han träffat högst få, som kunnat det. Under samtalet med honom rann mig i minnet berättelsen om en man, som skulle antaga en kusk i sin tjenst. Flere hade anmält sig till platsen och då han frågade, huru nära de wågade köra ett bråddjup utan att frukta för att köra ned deri, så försäkrade hwar och en som han tillfrågade, att han wågade köra några tum närmare än den föregående. Slutligen sade en, att han hade för princip att köra så långt som möjligt från bråddjupen. Mannen sade då: "du blir min kusk." Tillämpningen af denna berättelse förstod kaptenen mycket wäl, och det torde hwar och en göra. Må wi då ock i lifwet tillämpa den, ej blott när det är fråga om dryckenskapen, utan wid allt slags ondt! Må wi ej söka komma så nära bråddjupen som möjligt, utan hålla oss så långt från dem som möjligt.

Wi hafwa sedan wår hitkomst haft besök af bröderna Orest och Lydell och nu senast ett par gånger af br. Lindgren, som från Petrosawodsk kommit till Petersburg. Hans ankomst war finnarna till stor glädje, ty de hade mycket längtat efter honom. Han har predikat några gånger för dem, och temligen många hafwa kommit för att höra honom; somliga till och med från fastlandet. Wi hafwa turat om, så att jag, efter att hafwa predikat på fartygen på söndagsförmiddagen, rest till Petersburg och der predikat, medan Lindgren stannat här och hållit gudstjenst först på swenska och sedan på finska. Wi komma troligen att göra så flere gånger i sommar.

En af de första gångerna jag war ute på fartygen i år, frågade en af tulltjenstemännen, om jag ej hade något intyg deröfwer, att jag hade rättighet att gå på fartygen. Derpå swarade jag, att jag hela sommaren förlidet år gick på fartygen utan något sådant intyg, men när jag sedan talade om detta för konsuln, sade han, att han skulle skaffa ett intyg från tullkontoret, hwilket han ock gjorde. Detta intyg är mycket bra att hafwa. Det står deri, att jag har fritt tillträde till alla handelsfartyg för utöfwande af mina pligter som evangelisk missionär. Det är nu heller intet hinder för oss att taga guitarren, som min hustru spelar, med oss på fartygen, när wi hafwa predikan. Lind hade försökt detta en gång, men de hade då tagit den från honom, när han skulle i land, och han hade mycket beswär och krångel, innan han fick den tillbaka.

De wänner, som sändt böcker, får jag på det hjertligaste tacka för den beredwilligheť, hwarmed de uppfylt min i ett bref framstälda önskan härom. På samma gång will jag fråga, om det finnes någon, som kunde skaffa mig några goda norska böcker, ty sådana har jag inga, och de flesta sjömännen äro norrmän. Kunde jag erhålla sådana böcker, wore jag mycket tacksam. Till sist får jag tala om, att Herren den 8 april skänkt oß en wälskapad son, som är frisk och kry. Han heter Carl Alexander.

Hjertliga helsningar från min hustru och mig. Broderligen

C. J. Engwall.

Schemacha den 20 juli 1885.

Älskade broder i Herren, C. J. Ekman.

Herren är när!

Tack hjertligen för brefwet af den 4 juli, hwilket wi i söndags mottogo. Hade wårt helsotillstånd ej warit sådant, som det nu är, hade wi nog med betungade hjertan mottagit underrättelsen om, att wi skola lemna denna plats. Nu deremot äro wi willige och glada att få fara hem. Natten till den 7 juli fick jag blodstörtning, så att blodet flöt både genom näsa och mun, och hade ej Herren ögonblickligen hört wår bön och hjelpt mig, så hade nog denna min tälthydda nedbrutits, och anden flytt till den boning, som är af Gud, och som ewig är i himlarna. Lifwet och döden äro i Herrens händer. Då Herren gaf mig wißhet derom, att jag borde gå ut till andra folk med fridens evangelium, wisade han mig ock tydligt den saken, att mitt lif war i hans hand, och att ingen makt i himlen eller på jorden eller i helwetet kunde taga det, om ej Gud det tillstadde. Detta har för mig warit en så wäldig tröst, att jag under alla resor och faror, i sjukdom och helsa warit fullkomligt lugn och trygg. "En skyddar oß, han heter Gud; ej krökas skall ett hår."

Broder Ekman skrifwer: "Det synes som om utsigterna för en missions bedrifwande der nere wore mycket små, ehuru den kräfwer stora utgifter." Jag tror, att detta är mißuppfattning. Jag wille deremot säga: Det synes som en **stor** och **kraftig dörr** har blifwit öppnad för oß i Kaukasien, och motståndarne äro många. Jemf. 1 Kor. 16: 9. Då det ej fins någon öppen dörr bland folket, synes ofta som om inga motståndare funnes. Så länge man endast läser språk och ej kan werka, får man oftast wara i fred, men då man begynner arbeta och Gud wälsignar arbetet, då bli motståndarne många. Skänker Gud derför helsa och krafter, will jag ej lemna mina af hjertat älskade ryssar och molokaner. De äro af många föraktade och tillbakasatta, men jag måste säga, att jag älskar dem, och om ej Herren på något utomordentligt sätt för mig på andra wägar, will jag åter hit och werka bland ryssar och muhamedaner. Swårigheter, särskildt från myndigheternas sida, fängelse, ja kanske förwisning wänta nog, men hwad gör det, blott målet winnes — **blott själar frälsas.**

Då polisen förbjöd oß att predika, gingo broder Höijer och jag ut åt landet till en ryßby. Der gjorde wi en plog åt folket. De ha plogar, som dragas af 4 à 5 par oxar, men den wi gjorde kördes sedan med 2 par. Som jag ej på flere år sysselsatt mig med så tungt arbete,

öfweransträngde jag mig och förkylde mig derjemte. Troligtwis bidrog detta till att min helsa så försvagades. Naturligtwis samtalade wi med folket, under den tid wi woro der i byn. Hade Herren skänkt helsa och krafter, hade wi ämnat fortsätta på sådant sätt, och myndigheterna hade då haft swårare att hindra oss från att samtidigt tala Guds ord.

För närwarande är det mycket oroligt i denna trakt, ty rösware ha en lång tid wecka efter wecka rösvat och plundrat i byarna häromkring, och det synes, som om myndigheterna endast skulle göra lätsade försök att gripa dem. Folket i allmänhet säger derför, att rösvarne mutat myndigheterna.

Så snart wi hunnit afyttra wåra husgeråds saker och möbler, resa wi härifrån; kanske efter en 2 à 3 weckor. De hjertligaste helsningar till alla wänner.

Eder ringe

L. E. Högberg.

Höijers helsa hjertligen.

Från Lappland.

Lösliden, Wilhelmina den 5 aug. 1885.

Kære pastor Ekman!

> Låtom oss icke förtröttas att göra det goda; ty wi skola ock i sinom tid skörda, om wi icke tröttna (Gal. 6: 9).

Det är nu så länge sedan jag skref till pastorn, att jag wäl kunde behöfwa bedja om ursäkt derför. Och dock har jag nu ej mycket att förtälja. Men jag will ändå sända några rader, så att I åtminstone fån weta, att jag lefwer.

Wisserligen kan det synas sattigt, om en missionär, då han skrifwer hem, icke kan säga mer än blott, att han lefwer. Men godt är det dock att kunna säga det utan att ljuga. Och att jag lefwer två lif, ett andligt och ett lekamligt, det tror jag, att jag inför Herrens ögon wågar säga. Måtte alla wi, som på något sätt arbeta för missionen, alltid kunna säga åtminstone så mycket, så att ingen af oss måtte bli med skam bortwisad från missionens Herre, då han kommer! Detta är min önskan och bön.

Beträffande min werksamhet will jag nämna, att jag icke nu reser uppe i fjälltrakterna under hela sommaren, såsom jag gjorde förra gången jag war här. För att göra det behöfwas starka kroppskrafter, och ändå kan man ibland just ej mycket uträtta. Bättre kan det på wisst sätt gå för sig att göra något för lapparna, då de komma ned bland swenskarna. Och träffar man ej så många lappar, kan man åtminstone komma tillsammans med annat folk. En resa har jag emellertid i sommar gjort upp till fjällkapellen wid de gudstjenster som hållits der, och jag har under resan fått tala Guds ord för folket här och der i byarna.

Som jag förr påpekat, behöfwes det ganska wäl, att de menniskor, som bygga och bo uppe bland fjällen, någon gång på året besökas af en resepredikant. Trots all andlig död finnes det också behof efter Guds ord bland dessa menniskor. Men de få sällan höra ordet predikas. De ha blott två så kallade kyrkhelger om året, och alla kunna naturligtwis icke komma till kapellet på en gång. Några måste stanna hemma och sköta boskapen med mera dylikt.

Att på wintern resa uppe i fjälltrakterna är naturligtwis swårt för den stränga köldens och de dåliga boningshusens skull. På sommaren går detta lättare. Wisserligen har folket då brådtom, men detta

oaktadt kan man nog få menniskor samlade åtminstone på söndagarna. Ett lämpligt sätt tror jag wore att resa upp till dem, som bo der uppe, och hjelpa dem med höbergningen under weckan samt sedan predika för dem på söndagen. Detta har jag dock ej kommit att göra i sommar, ehuru jag wäl tänkt något derpå. Få se, huru det kan bli en annan sommar, om jag lefwer och Gud will, att jag skall wara här då.

Möjligen skall det glädja eder att höra, att wi hafwa haft ett par små missionsmöten här i sommar. På det ena af dessa woro tre och på det andra två troende skollärare, som jemte mig witnade om Herren. Och hoppas jag, att äfwen detta lilla skall i sin mån bidraga till den stora skörd, som en gång skall insamlas. Wid båda mötena upptogo wi kollekt för hednamissionen.

Höbergningen pågår nu här som bäst. Och som det då är mindre lämpligt att resa omkring och tala Guds ord, samt jag deßutom wäl behöfwer stärka mina swaga krafter, om det är möjligt, har jag börjat slå litet äfwen jag. Måtte jag kunna göra allt i Herrens namn och till hans ära! Jag wille allt gerna tjena honom, men det är ännu mycket i mig, som sträfwar deremot. O, bedjen Gud, att han förgör allt detta, och att han lär mig tjena sig, om icke så storslaget så dock så troget som det någonsin är möjligt för en mensklig warelse!

Bedjen äfwen för det här warande folket och särskildt för dem, som bo uppe mellan fjällen! Ack glömmen icke det, helsar och beder innerligen och hjertligen

Eder ringe broder i Herren

K. J. Gustafsson.

Upprinnelsen till missionen i Lappland.

Slut fr. n:o 7.

Det war ungefär midt på wintern, då flickan begaf sig af, och den lågt stående solen förmådde endast för helt korta stunder afbryta de långa nätterna, under hwilka Maria Matsdotter ilade fram öfwer Lapplands isfält. Bland de lappar, hon här och der på flere mils afstånd från hwarandra påträffade, blef hon gästwänligt mottagen. Hon kände sig glad, så länge hon hörde sitt eget språk talas och fick äta den spis, hon war wan wid. Sedan den oförskräckta wandrerskan emellertid på 200 timmar tillryggalagt wägen utmed Bottniska wikens kust, uppnådde hon Gefle. Här tog hon plats i en diligens, och den 3 mars 1864 uppnådde hon hufwudstaden. Den första hon här tilltalade ute på en gata, war en kristen fru, som Gud skickat i hennes wäg. När denna fick höra ändamålet med Marias resa, utbrast hon: "Huru underbart! Gud har hört din bön, redan innan du kom!" "Huru så?" frågade den unga lappskan förwånad. Hennes nya wäninna swarade: "I går afton gjordes en insamling för lapparna, och nu will jag föra dig till den predikant, som ställde sig i spetsen för detta företag".

Och så kom Maria till den franske predikanten Röhrich. Denne hade i en predikan redan uti januari månad uppmanat sina åhörare att bilda en 10-öresförening för att småningom kunna grunda en mission bland lappfolket. Den 2 mars hade han just erhållit de första insamlingarna. Berättelsen om den modiga, unga lappflickan spridde sig hastigt, och stora insamlingar gjordes. Maria erhöll äfwen det önskade företrädet hos

konungen. Hennes wänner gåfwo henne många goda råd, huru hon derwid skulle uppföra sig. Men hon swarade: "Jag får tacka er, kära wänner; säkert skulle det wara godt, om jag kunde göra, som ni säger, men hafwen I glömt Davids historia, då han wille kläda sig i Sauls kläder? Jag måste utkämpa denna kamp med de wapen, Gud har gifwit mig, ty annars gör jag mig endast till ett föremål för åtlöje, och hwad som är ännu sämre, jag kan skada mitt folks sak".

Utgången af hennes besök hos konungen war lyckosam. Konungen gjorde sig noga underrättad om lapparnas förhållanden och lofwade missionen sitt skydd och understöd.

Ingenting kunde derefter längre qwarhålla Maria i hufwudstaden. Full af tacksamhet mot Gud, som hört hennes böner, wände hon åter till sin hemtrakt. Men hennes arbete war ännu icke fulländadt. Flere nya skolor grundades, i hwilka lapparna, medan de sjelfwa ströfwade omkring, kunde få lemna sina barn, och dessa sålunda erhålla en kristlig uppfostran. Nu gälde det att finna lärare, att samla barnen och winna föräldrarna för den nya saken. I allt detta tog Maria flitig del. Sedan emellertid en ordnad werksamhet i skolorna begynt, drog sig Maria glad tillbaka till det förra ensliga lifwet, samt begaf sig, när sommaren kom, likSom tillförene med sin faders renar uppåt fjellen. Hon wisste, att man öfwer allt kan tjena Gud, och att man bäst ärar hans namn, när man är trogen i sin kallelse, denna må för menniskor synas aldrig än så ringa.

Dock ännu en gång skulle Maria träda fram ur sin undangömda wrå bland snö och is för att åter företaga den långa, besWärliga resan till Stockholm. De swenska nybyggarnes obillighet och hårdhet emot hennes landsmän hade drifwit henne härtill. Hon wille nu få det förordnandet till stånd, att nybyggarne skulle inhägna sina fält, så att lapparna icke såsom hittills skett, skulle pliktfällas, om deras renar komme att beta på de förras områden. Sedan denna lappfolkets förespråkerska åter rönt ett gynsamt mottagande i Stockholm och fått sin bön bewiljad, lät hon sig icke heller nu af något uppehållas i den främmande staden, utan wände tillbaka mot norden, der hon efter hemkomsten återtog sina obemärkta syssloR.

Härmed slutar berättelsen om denna lappskas offentliga missIon. I kärlek till sin frälsare och sitt folk gjorde hon, hwad hon kunde. Det ware sagdt till hennes minne.

Ett besök på Korea.

Af pastor **J. R. Wolfe. Fuh-Chow.**

Efter en i Kina mer än wanligt ansträngande och orolig tid, en följd af fransmännens fiendtligheter, beslöt jag att söka några weckors hwila genom att företaga ett besök på Korea eller "Daggryningens land", såsom koreanerna så poetiskt benämna sin halfö. Af europeer hafwa inwånarne blifwit kallade "Eremit-nationen", men sedan de nu på wid gafwel öppnat sina portar för främlingar från andra land, förtjena de icke längre denna benämning.

Snart plöjde wår ståtliga ångare det spegelblanka wattnet, der wi gledo fram emellan de otaliga öar, små och stora, som bekransa sydwestra kusten af Korea. Många af dessa öar stiga flere hundra fot upp öfwer hafsytan. Somliga äro fruktbara och leende, andra kala och öds-

liga. Det hela erbjuder dock för ögat en tjusande anblick. Sedan wi genomfarit ett det trångaste paß med jättehöga klippor på ömse sidor, ankrade wi till sist i den utländska besittningen **Fu San**.

Denna hamn, den sydligaste som på Korea är öppen för utländsk handel, är djup och beqwäm samt fullkomligt skyddad för de wåldsamma orkaner, hwilka esomoftast rasa i dessa trakter. Staden är på alla sidor omgifwen af höga, nakna kullar, hwarigenom den ligger liksom i en djup bassäng. Den bebos hufwudsakligen af japaneser, hwilka för nära 300 år sedan med wapenmakt eröfrade den från den koreanska konungen. Ända till sista tiden hafwa koreaner warit alldeles förhindrade att bosätta sig på platsen.

Europeernas antal i Fu San uppgår till några och tio; japanesernas deremot till omkring 2,000. I staden finnas börs, bank, telegraf, sjukhus och stor skola, hwarigenom man får det intrycket, att inwånarne söka följa westerlandets civilisation.

Nästan all handel har hittills legat i händerna på japaneser, men nu ser det ut, som skulle den energiske kinesen komma att slå den under sig. De waror, som utföras från Fu San liksom från hela Korea, äro hudar, ben, fisk, hajfenor, tobak, hampa, bönor, kopparmalm och guld. Detta senare samlas i strandbädden af de floder, som rinna ned från kullarna. Utom den japanesiska staden Fu San finnes en half mil längre in i wiken en koreansk stad af samma namn, omgifwen af en mur enligt kinesiskt mönster. De flesta husen i denna stad äro halmtäckta lerhyddor, hwilkas inwånare för det mesta se ut att wara fattiga. Werkligt illa klädda personer träffar man dock sällan ware sig här eller annorstädes i landet.

Jag anwände en god del af dagen till att besöka denna lilla förstad i sällskap med en korean, som wänligt kommit emot mig och tilltalat mig på dålig engelska. Det yttre af de små hyddorna war eländigt, men det inre rent och snyggt. Medan wi gingo fram genom de trånga gränderna, utropade min ledsagare gång efter annan på bruten engelska: "Koreahus dåliga, dåliga, mycket dåliga. Engelska hus goda, goda, mycket goda. Mycket bättre, mycket bättre!" Inwånarne mottogo mig ytterst wänligt och aktningsfullt. Inga råa anmärkningar yttrades om mig; inga nyfikna skränande folkhopar samlades för att beskåda mig, såsom fallet alltid är, när en främling reser i det "himmelska riket". Till sist förde min koreanska wän mig till sin egen torftiga boning. Innan wi stego in, lät han bära ut en grof matta, på hwilken han bjöd mig taga plats. Husets qwinnor, som satts i rörelse för att bjuda mig förfriskningar, infunno sig snart med frukter och inhemskt win. Ehuru min wäns hus utanpå såg fattigt ut, war det innantill icke otrefligt. I likhet med de flesta koreanska hus woro rummen små och nästan alldeles utan möbler. Hwarken stolar eller bord funnos; golfwen woro deremot nätt belagda med mattor såsom i de japanesiska husen. På dessa mattor sitta koreanerna hopkrupna, sofwa de och äta de. Inga eldstäder finnas, men under golfwet löper alltid ett rör, hwarigenom ånga och rök ledes från kakelugnen och uppwärmer huset. Dörrarna äro alltid så låga, att en man af wanlig längd måste böja sig djupt ned för att komma in.

Fu Sans närmaste omgifningar äro bergiga och ofruktbara, men på andra

sidan om dessa berg ligga dalar med den rikaste växtlighet. Inwånarne i dessa sägas wara lätjefulla och oföretagsamma, men så är icke heller det styrelsesystem, hwarunder de lefwa, egnadt att uppmuntra hwarken flit eller industri. Undersåtarne på Korea äro nemligen skyldiga att årligen till landets styrelse inlemna en redogörelse för sina inkomster. Allt som då af regeringen icke anses nödwändigt för en knapp utkomst för dem sjelfwa och deras familjer, äro de pligtiga att betala åt sin konung. Wägarna äro öfwer hela landet i ganska godt skick och öfwerträffa wida dem som finnas i Kina. Klimatet i Fu San anses mycket helsosamt, i det somrarna äro swala och wintrarna milda. Så snart goda kommunikationer anordnas mellan Kina och Korea, kan man hoppas, att denna stad blir en god tillflyktsort för de europeer, som wistas i Kina och behöfwa ombyte af luft.

Efter en dags wistelse i Fu San styrde wi kosan widare längs westra kusten emellan otaliga öar. En af de största bland dessa, Quelpart, war fordom ett sjelfständigt konungarike, men lyder nu under Korea och utgör en straffkoloni för koreanska förbrytare. Midt på ön reser sig ett 6,000 fot högt berg, hwars topp utgör en, som det tros, nu mera slocknad krater. Många af de öar, wi passerade, buro tydliga spår af wåldsamma wulkaniska werkningar.

Efter fyrtioåtta timmars resa anlände wi till hamnstaden Jen Chuan, hwarifrån wäg leder upp till landets hufwudstad Seoul.

Efter en ytterst beswärlig ridt på mulåsna ankom jag till Seoul strax före sju på aftonen, hwilket war lyckligt för mig, alldenstund stadsportarna stängas wid denna timme. Men härmed började äfwen mina swårigheter. Jag kunde icke tala ett ord af språket, och min lilla åsnedrifware hade tydligen glömt de anwisningar till ett koreanskt hotel, han i Jen Chuan erhållit. Efter en timmes wandring genom smutsiga gränder, hwarunder wi förgäfwes sökt fråga oß fram till det omtalade herberget, träffade wi på en amerikansk officer, som war ytterst wänlig och wisade oß wägen. Af hotelwärden blef jag förd in i ett litet rum med rena mattor på golfwet och möbleradt med ett litet bord, två stolar och en lampa. Men ingen säng eller bädd fans derinne. Jag frågade, **hwar** jag skulle få ligga, men erhöll till swar endast en skakning af hufwudet; det fans ingen bädd. I sanning icke mycket uppmuntrande att efter nära fem mils mödosam ridt tillbringa natten utsträckt på det hårda golfwet med endast ett par stöflar till hufwudgärd. Som jag war hungrig, begärde jag något att äta, och efter en half timmes wäntan kom en tjenare, smutsig och ingniden med fett, in med fyra näfstan råa ägg, fyra dadlar och en kopp té.

Efter en allt utom angenäm natt gick jag näfsta morgon ut för att bese staden. Härwid åtföljdes jag af min wänliga wärd, som ideligen förklarade och beskref allt hwad wi sågo. Af hans tal begrep jag dock naturligtwis icke ett ord.

Staden ligger i en utomordentligt skön och fruktbar dal, som wattnas af en bred, på guldsand rik flod. Hwete, majs, ris m. fl. sädesslag wäxa ymnigt, hwarförutom landet öfwerflödar på willebråd.

Liksom i Fu San äro husen i Seoul ytterst illa bygda. Icke ens här ser man

dock några fattiga, utan alla äro wäl klädda. Här och der ute på gatorna möter man qwinnor, men inswepta i långa kappor och med hufwor, så neddragna öfwer ansigtet, att man icke kan urskilja deras ansigtsdrag. Det är dock endast de äldre qwinnorna, som ega frihet att wisa sig ute. De yngre äro aldrig ute om dagarna, undantagandes de allra fattigaste; dessa wisa sig till och med utan hufwudbonad.

I staden Seoul ringer hwarje afton på slaget nio en stor klocka, hwarefter hela den manliga befolkningen är skyldig att hålla sig inom hus. Förut har det wid dödsstraff warit hwarje man förbjudet att efter den tiden wisa sig ute, men nu har lagen i så måtto förändrats, att den icke gäller kineser och utländingar. Sedan männen dragit sig tillbaka, komma qwinnorna ut för att hemta frisk luft.

Den widriga och grymma plägseden att på qwinnor klämma ihop fötterna, hwilken råder i Kina, är på Korea okänd. Barnamord, som i det "himmelska riket" hör till ordningen för dagen, belägges på Korea med dödsstraff. Seouls gator äro breda och försedda med rännstenar, men som de icke äro stenlagda är det efter regn nästan omöjligt för fotgängare att komma fram på dem. Bruket af små ponies är ock allmänt gängse. Förnämsta gatan, som genomlöper nästan hela staden, är öfwer femtio fot bred och omgifwes på båda sidor af små stånd eller skjul, der de waror, som Seouls inwånare kunna behöfwa, finnas till salu.

Seouls befolkning uppgår till omkring 400,000; hela rikets till omkring 15,000,000 menniskor. Inwånarne wisa sig wänliga mot främlingar. På en gata hejdades jag af två koreaner, som ur fickan drogo fram bläckhorn och penna och begärde att få skrifwa något i min annotationsbok. De skrefwo följande: **"Att ståda eder är liksom att se en wän, som kommer endast en gång om året, lik de röda höstlöfwen på lönnträdet."** Koreanerna äro ståtligt bygda och starka till wäxten. I jemförelse med dem äro japaneserna riktigt småfolk.

Mycket förwånades jag att hwarken i Seoul eller annorstädes i landet finna några afgudar eller afgudatempel. I sjelfwa werket hafwa koreanerna intet wißt religionssystem. Buddaismen, af hwilken religion spår finnas här och der i landet, är förbjuden. Konfucii läror hyllas af de bildade klasserna, men hafwa föga eller intet inflytande öfwer massan af folket. Koreanerna äro widskepliga och frukta mycket för andar. De tillbedja aflidna hjeltar och store män samt sina förfäder. Icke ett hus bygges, icke en wäg lägges, icke en graf gräfwes, utan att dessa andar tagas med i beräkningen. Fetischdyrkan är allmänt utbredd bland folket. Wissa träd och stenar äro föremål för tillbedjan, och längs wägarna är det icke owanligt att se träd, hwilkas grenar äro behängda med mattor till tecken att något gudawäsende här dyrkas. Somliga koreaner bruka för att erhålla sina synders förlåtelse lägga en hop stenar rundt omkring någon bergkulle, sedan bära upp dessa till kullens topp och der lemna dem efter att hafwa uppsändt böner till den ande, som anses bo i stenarna. Fruktan för andar jagar dessa arma förblindade menniskor och drifwer dem att begagna de mest barnsliga medel för att blifwa dem fria. Nära ensligt liggande hus eller på bergsstigar, der sällan någon far fram, uppresas

galglika stälningar, på hwilka upphängas klockor, gamla kitlar och bleckflaskor, som, när det blåser, skramla förfärligt. Afsigten med detta är att skrämma bort andarna och injaga dessa dödlig fasa. När någon håller på att dö, wändes hans hufwud mot wester; hans gamla kläder afklädas honom, och han iklädes nya. Fyra af den döendes wänner lägga samtidigt hwar sitt finger på hans kropp, hwarefter de stiga upp på taket för att med höga rop hålla qwar den flyktande anden. En man får icke wara närwarande wid sin hustrus dödsbädd, ej heller en hustru wid sin mans. Sorgetiden öfwer en död är på Korea likſom i Kina tre år. Under denna tid skall den förjande bära en stor hatt i form af en halft öppnad paraply, gjord af bambu eller videqwistar och så stor, att den räcker ned öfwer skuldrorna och slyler ansigtet samt öfre delen af kroppen. Äfwen skall den förjande under samma tid bära ett weckadt halskräs af säckwäf eller ock wid wandringen utom hus hålla en solfjäder af samma tyg för ansigtet. Widare anſes det icke passande att börja samtal med någon, som bär dessa sorgens tecken. Då de romerska katolikerna för några år sedan så förskräckligt förföljdes, drogo presterna fördel af denna plägsed för att undgå uppmärksamhet och påtogo sorgdrägt. Och i sanning hade de skäl att förja, då så många af deras bröder och så många omwända infödda på det grymmaste mördades för sin tros skull. Under många år lyckades dessa nitiska män på detta sätt att förbliſwa obemärkta samt tjena och styrka sina förföljda församlingsmedlemmar, tills stormen gått öfwer.

Man kan icke annat än beundra det mod och den sjelfuppoffring, som beſjälade dessa ädla män, som hellre utsatte sig för den grymmaste tortyr och död, än de wille fly från sitt arbetsfält eller öfwergifwa de infödda, som de lyckats winna från hedendomen. Man kan känna och djupt beklaga den katolska kyrkans willfarelser, af hwilka många innehålla ett dödligt gift för menniſkors själar, men man får icke ringakta eller förbise sådana hjelteprof, som dessa katolska missionärer lagt i dagen. Deras lidanden och hjeltemod kunna jemföras med de första kristnas. Skada blott, att dessa män icke klarare förstått den sanning, för hwilken de welat offra sina lif. Deras arbete på Korea har för öfrigt krönts med stor framgång. I landet finnas icke mindre än 20,000 romerskkatolska omwända, deraf i Seoul 800. Sju katolska missionärer med en biskop i spetsen arbeta för närwarande på Korea, alla färdiga att, om så fordras, likſom sina föregångare dö för den sak de förfäkta. Men hwad haſwa wäl de protestantiska missionärerna werkat, och hwar finnas de? O, må Gud och wår Herres Jesu Kristi Fader, som älskar werlden och som will, att hans kärlek skall återspeglas i hans församling, äfwen bland de evangeliska kristna uppwäcka många män, hwilka gå ut att för Koreas folk förkunna sanningen i Jesus Kristus!

Fredrik Arnot.

Beträffande denne unge missionär, om hwilken meddelanden förut warit intagna i denna tidning, yttras i senaſt utkomna nummer af **Calwer Missionsblatt** följande:

Omkring ett hundra protestantiska missionssällskap utsända missionärer till judar, turkar och hedningar, och dock äro arbetarne på det stora skördefältet derute alltjemt för få. Derför är det ock med glädje man här och der finner äfven en "frimissionär" arbeta, d. w. s. en sådan, som utan att stå i något wißt sällskaps tjenst och blott med understöd af enskilda kristna wänner bedrifwer en sjelfständig mission. En sådan man är skotten **Fredrik Arnot.** Redan förut lifligt längtande att få egna sitt lif åt missionens tjenst, beslöt han efter läsandet af Livingstones lefnadsbeskrifning att söka få bringa evangelii glada budskap till folkstammarna wid Zambesi-flodens öfre lopp i det inre af Sydafrika.

Sommaren 1881 lemnade Arnot London, följd af sina wänners warma förböner. I slutet af samma år träffa wi honom i den sydafrikanska kolonien Natal, och i mars 1882 i Schoschong, medelpunkten för londonermissionens werksamhet bland den kristna betschuanahöfdingen Khamas folk. Med stor glädje mottogs han här, och det war för den unge mannen till ej liten uppmuntran att få göra bekantskap med ett afrikanskt församlingslif, inom hwilket den kristna trons lifskrafter på det tydligaste läto sig förmärkas. Flere månader tillbragte han i Schoschong, medan han lärde sig språket och afwaktade tillfälle att få tränga widare mot norden. Till följd af sin owanligt starka helsa undgick han anfall af febern, som eljest skördade talrika offer i de trakter, der han wistades.

I juni 1882 begynte Arnot sin wandring genom de ödemarker, som utbreda sig mellan Schoschong och Zambesi. Flere gånger måste han sakna watten, och torkad fisk war hans enda föda. Khama hade till förare lemnat honom sina bästa jägare, och Arnot begagnade tiden under den långa, beswärliga resan för att dels underwisa dessa sina ledsagare, dels sjelf öfwa sig i språket. I slutet af juli lemnade honom emellertid alla hans följeslagare, och den unge mannen stod nu ensam midt ibland för honom alldeles främmande folk. Det lyckades honom dock att bilda en ny karawan, och efter en tid full af umbäranden samt synnerligen tålamodspröfwande till följd af ledsagarnes ofta otillbörliga anspråk uppnådde han ändtligen Zambesidalen.

I den betydande handelsstaden Sescheke, nordwest om Wiktoriafallen, fann Arnot jesuiter i missionsarbete. Infödingarna hade hittills wägrat dem att resa widare, "derför att de ej woro af samma stam som Livingstone" — ett rörande bewis på den tillgifwenhet, de ännu hyste för denne store missionär. Äfwen Arnot måste stanna qwar någon tid i Zambesi, tills infödingarna hunnit fullt förwissa sig om, att han icke war någon jesuit. Men nu måste äfwen hans starka natur böja sig för den afrikanska feberns makt. Weckotals låg han sjuk, derunder troget wårdad af en engelsk köpman, hwilken ock, efter det han tillfrisknat, förhjelpte honom till målet för hans färd, Bantisiselbe wid öfre Zambesi. Detta war i oktober 1882. Konungen derstädes gladdes mycket öfwer den hwite mannens ankomst, men så snart han förstod ändamålet med hans besök, förbjöd han honom att underwisa någon af hans undersåter, gammal eller ung, i Guds ord. Arnot beslöt då att wänta och anbefalde saken i Guds hand. I all stillhet sökte han umgänge med några infödingar samt öppnade en liten skola.

Efter några månaders förlopp gaf konungen honom tillstånd att predika och erbjöd honom till och med understöd för en ytterligare utwidgning af skolan. Ungefär ett helt års tid lefde sedan missionären i en liten hydda af flätwerk. Någon annan föda än den folket på platsen bestod sig, hade han icke, och när det stundom blef brist på lifsmedel hungrade han med de andra. "Det inträffade ej sällan", berättade han, "att jag lade mig ned på min matta och försökte att genom sömn döfwa hungerns qwal. Men under allt detta war fröjden i Herren min starkhet."

Barotsifolket, hwilket genom en mycket swart hudfärg skiljer sig från de kringboende stammarna, kom först för ungefär 35 år sedan till detta land. Hustrur till de af dem utrotade makololostammarna lefwa ännu i hård träldom under eröfrarne. Barotsispråket är nära beslägtadt med det språk, som talas af Hereros och Ovambos på westkusten.

Folket är ganska skickligt i hwarjehanda konstarbeten, förstår att arbeta wäl i jern, samt att tillwerka wackra korgar och fiskнät. De göra till och med sjelfwa sina bössor. Äfwen deras råa förlustelser witna om sådan skicklighet hos dem. Arnot såg, huru somliga män midt under en wild dans med knifwar bearbetade sina tungor, så att blodet rann ned öfwer haka och bröst. Men så snart de fått twätta af sig, syntes ej något spår af att de sårat sig, utan de hade blott rispat litet på tungans öfwerhud. Ännu märkwärdigare war en så kallad eldätare. Han tog glödande kol i munnen och utspottade dem kalla, slickade med tungan stora, glödande trästycken, tills de slocknade, eller stälde sig, såsom det syntes, midt i elden, allt utan att hafwa någon skada deraf.

Liksom alla negrer äro barotsierna outtröttliga i att tigga. Så länge deras hwita gäst hade något att köpa lifsmedel för, war han omgifwen af en hop tiggare, som woro färdiga att rycka sista matbiten ifrån honom. Bland dessa tiggare befunno sig de förnämsta höfdingarna med sina hustrur, ja, konungen sjelf med sina hofmän. När ändtligen missionären war alldeles utblottad samt måst sälja sina kläder och sin knif för att förskaffa sig något litet att äta, förswunno tiggarne, likasom elden slocknar af brist på näring. Det goda hade emellertid missionärens armod med sig, att infödingarna icke längre snodde omkring i hwarje wrå af hans hydda för att se om der funnes något, som de kunde tillegna sig, samt att, när de kommo till honom — hwilket nu skedde mera sällan — de tystare och uppmärksammare lyssnade till hans tal.

Några ställen ur Arnots dagbok gifwa oss en häpnadswäckande bild af det mörker, hwarunder flertalet af Afrikas folk suckar. Fruktan i alla skepnader och särskildt fruktan för trolleri håller de arma själarna fångna.

Den 26 januari 1884 skrifwer Arnot: "Denna morgon blefwo twenne män, som misstänktes för trolleri, stälda på prof framför min hydda. De doppade sina händer i kokhett watten och tycktes derwid temligen likgiltiga. Sådana prof äro nemligen så wanliga, att de stackars offren ej tyckas fråga mycket efter den smärta, som de genom dem erfara. På aftonen tog man åter fram dem ur deras fängelse, och då man fann, att deras

händer woro illa brända, dömde man dem att brännas till döds."

Den 27 januari: "De begge männen blefwo i morse brände."

Den 18 april: "En stackars gammal qwinna, som alltid warit wänlig emot mig, måste denna morgon såsom misstänkt för hexeri lida döden genom bränning. Hon anklagades för att hafwa kastat en krokodiltand bland konungens spanmål. Sannolikt är, att några af hoffolket hade ditkastat tanden för att kunna anklaga gumman. Åtminstone woro deßa de första att wisa fram tanden."

Den 19 april: "Åter har en man, en gammal gubbe, måst hålla sina händer i sjudande watten. Man misstänker, att han förhexat konungens broder. Denne är, ehuru mycket ung, så fet, att han knappast kan röra sig, men nu inbillar man sig, att han magrat något och misstänker den gamle mannen för att wara skuld härtill."

Den 20 april: "Den gamle mannen måste frigifwas, emedan han twenne gånger bestått wattenprofwet, utan att den minsta skada förmärkts på hans händer. Detta kan jag ej förklara på annat sätt, än att den nära hundraårige mannens händer till följd af hans höga ålder blifwit snart sagt känslolösa.

Barotsifolkets medfödda grymhet gör de täta krigen ännu förfärligare än de eljest skulle wara. Qwinnor och barn tillropa de återwändande krigarne bifall, om de till allmän förlustelse i träden upphänga barn, som de röfwat. Att bränna en menniska lefwande, hör till hwardagshändelserna, och är dock bättre än om, såsom ofta sker, en menniska, bunden till händer och fötter, lefwande öfwerlemnas åt de stora swarta myrorna, hwilka inom några dagar förtära sitt arma offer ända intill benen. Ja, ett menniskolif gäller ibland Barotsifolket synnerligen litet. Blott den hwites person hålles i helgd, ty de frukta att, om en hwit dör i deras land, skola olyckor af allahanda slag komma öfwer dem.

Ett stort hinder för missionswerksamheten bland Barotsifolket är det djupa förakt, man hyser för slafwarna. De fattiga och elända äro ju öfwer allt de mottagligaste för Guds nåd, men Arnot wågade blott i hemlighet besöka slafwarna, hwilka af infödingarna kallas "wåra hundar". Dertill kommer, att negrerna tro, att äfwen i den kommande werlden slafwarna skola förblifwa slafwar och höfdingarna höfdingar. När missionären en gång yttrade till konungen, att det kunde hända, att en fattig slaf blefwe mottagen i Guds boningar, medan en rik höfding icke finge komma in der, så förbjöd konungen honom att förkunna en sådan lära för hans folk. Stundom war den swarte herskaren emellertid mycket wänlig mot missionären, och någon gång, när han war wid riktigt godt lynne, kunde han sända honom några stänker, exempelwis en ko eller kalf, en papegoja, en ung slaf, en gång till och med en regnkappa, som han fått af portugiserna.

I ett bref af den 9 dec. 1883 skrifwer Arnot: "O, hade jag blott en trogen kamrat här! När jag landsteg i Afrika, tänkte jag, att jag snart skulle hafwa öfwerwunnit min hemlängtan, men ack, den lemnar mig icke." Säkert kunna wi i den kristliga omgifning, wi äro wana att ega, knappast göra oß en föreställning om, huru tungt det för en ensam missionär är att wistas i en uteslutande hednisk omgifning. Forts.

Stockholm, Hemlandswännens tryckeri, 1885.